ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy, JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobkyně: **M. N.**, zast. JUDr. Jarmilou Bajerovou, advokátkou se sídlem Ostrava, Matiční 730/3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 9. 2008, č. j. OAM-718/VL-07-ZA07-R2-2006, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 2. 2012, č. j. 61 Az 76/2008 – 71,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovené advokátce, JUDr. Jarmile Bajerové, se přiznává odměna za zastupování ve výši 2.880 Kč. Tato částka bude jmenované vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení stěžovatelky nese stát.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

Dne 17. 6. 2006 podala žalobkyně žádost o udělení azylu. Žádost odůvodnila tím, že byla v zemi původu vystavena urážkám ze strany sousedů a lidí na ulici a psychickému nátlaku ze strany policie. V pohovoru k žádosti uvedla, že pracovala jako vychovatelka v mateřské škole, z práce však musela na základě vlastního uvážení odejít. Když totiž šla do práce v šátku, nadřízený jí řekl, že takový oděv do práce nosit nemůže. Islámskou víru přijala 1. 5. 2006, než přijala slib, islám nepraktikovala. Když se jí lidé v ulici, kde bydlí, vyptávali, proč nosí takový oděv a proč se nechodí modlit do mešity, řekla jim, že když

přijali islám, mají nosit předepsaný oděv, a když se tak bavili, pohádali se. Žalobkyně má dům, a bratr má obchod, na který žalobkyně dohlíží. Má také chatu a měla dobré příjmy. V období po 1. 5. 2006 k ní domů přišli policisté a řekli, že je vahabistka, že ji mohou odvést a uvěznit. Řekli, že žije v dostatku a jestli chce žít v klidu, má jim dát peníze, což žalobkyně učinila. Když pak byla u sestry, přišli tam policisté na kontrolu. Žalobkyně u sebe neměla doklady, proto šli s ní domů, vzali si její doklady s sebou a pozvali ji asi na 16. 5. 2006. Když si přišla doklady vyzvednout, nechtěli jí je dát s tím, že jí nic nevzali. Musela si proto nechat vystavit doklady nové. Jiné problémy v souvislosti se svou vírou neměla. Své potíže řešila s imámem, který jí řekl, že může chodit do mešity, tím se neodlišovat od lidí a nebude mít prověrky. Jiným způsobem své problémy neřešila.

Rozhodnutím ze dne 2. 8. 2006, č. j. OAM-718/VL-07-04-2006, žalovaný neudělil žalobkyni azyl podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně rozhodl tak, že se na žalobkyni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Žalobu podanou proti tomuto rozhodnutí krajský soud zamítl jako nedůvodnou.

Na základě kasační stížnosti žalobkyně následně Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (rozsudek ze dne 19. 9. 2007, č. j. 1 Azs 40/2007 - 129).

Z obecného pohledu je podle Nejvyššího správního soudu zřejmé, že žalobkyní zmiňované problémy jí nepochybně mohly působit určitou psychickou újmu, neboť ji mohly směřovat k vyloučení z jejího sociálního prostředí (v rámci sousedského společenství i z pracovní aktivity). Pro účely řízení o udělení azylu je však v každém takovém případě nutno pečlivě posuzovat, zda konkrétní formy negativních reakcí žadatelova okolí dosáhly jednotlivě či ve svém souhrnu (kumulativně) takové intenzity, aby je bylo lze považovat za „*opatření působící psychický nátlak*“ ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu.

Legální pojem „*opatření působících psychický nátlak*“ je přitom z hlediska vyžadované intenzity negativních reakcí okolí, aby jej bylo možno za taková považovat, nutno poměřovat dalšími v § 2 odst. 6 zákona o azylu výslovně uvedenými azylově relevantními hrozbami, a sice „*ohrožením života nebo svobody*“. Újma hrozící žadateli o azyl v důsledku opatření působících psychický nátlak jistě nemusí být obdobně závažná jako újmy spočívající v ohrožení života nebo svobody, musí však být s nimi aspoň typově srovnatelná. Nepostačí tedy, půjde-li o pouhou sérii ústrků, byť v jednotlivých případech i vcelku intenzivních, pokud tyto ústrky ve svém celku nedosáhnou takové intenzity a systematičnosti, že u dotčené osoby ve zcela zásadní míře snižují kvalitu prožívání a berou životní perspektivu a že v ní vyvolávají silný pocit celkové bezvýchodnosti a beznadějnosti její situace. Navíc intenzita uvedených ústrků musí být „objektivní“ v tom smyslu, že by jimi byly výše uvedené negativní životní pocity působeny zpravidla i u jiných jedinců nacházejících se ve státě původu žadatele o azyl v obdobné situaci (k výše uvedenému srov. č. 1066/2007 Sb. NSS).

Žalovaný ani soud se však otázkou intenzity jednotlivých ústrků zažívaných žalobkyní, otázkou jejich časové blízkosti, ani otázkou intenzity jejich kumulativního působení, nezabývali.

Dále Nejvyšší správní soud vytkl žalovanému i krajskému soudu, že shodně u všech tří okruhů potíží žalobkyně uzavřeli, že státní orgány o jejích problémech (se soukromými osobami) nevěděly, resp. že žalobkyně se nedomáhala svých práv (proti zaměstnavateli) u kompetentních orgánů nebo nevyužila všech dostupných prostředků, které jí právní řád země původu (k prošetření chování policistů) poskytoval, a proto jim výše uvedená opatření přičítat nelze.

V odůvodnění rozhodnutí žalovaného i v odůvodnění rozsudku krajského soudu však podle Nejvyššího správního soudu chyběly skutkové závěry v tom směru, zda by se právům žalobkyně v konkrétní situaci u kazachstánských orgánů veřejné moci vůbec dostalo efektivní ochrany. Z rozhodnutí žalovaného není podle Nejvyššího správního soudu ani nijak patrné, že by se žalovaný touto otázkou blíže zabýval, resp. zda i tímto směrem vedl dokazování.

Krajský soud nakonec podle Nejvyššího správního soudu nesprávně považoval žalobkyní předloženou listinu „úřední dopis z Kazachstánu“ za rozšíření žaloby, a nikoli za pouhé doložení již v žalobě uplatněného žalobního bodu. Z předběžného prozkoumání této listiny je přitom podle Nejvyššího správního soudu zřejmé, že by mohla mít pro zjištění skutkového stavu ve spojení s případným dalším dokazováním podstatný význam. V dané věci tak musí být proveden a jednotlivě i v souhrnu s ostatními důkazy zhodnocen i tento důkaz navržený žalobkyní, jinými slovy musí být postaveno najisto, zda žalobkyni v zemi jejího původu v současnosti nehrozí skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu.

II. Nové správní rozhodnutí

V nyní souzené věci jde tedy o přezkum nového rozhodnutí žalovaného o téže žádosti žalobkyně poté, co bylo jeho původní rozhodnutí krajským soudem (vázaným názorem Nejvyššího správního soudu) zrušeno. Žalovaný opět rozhodl tak, že mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu žalobkyni neudělil.

Správní orgán dospěl k závěru, že žadatelkou vyjádřené potíže nelze pokládat za azylově relevantní, protože z nich nevyplynulo, že její obava by mohla vzniknout na základě ryze náboženské perzekuce, tedy znemožnění svobodného náboženského projevu. Ačkoli jednání bezpečnostních orgánů vnímala žadatelka jako diskriminaci, resp. urážku, v intencích judikatury Nejvyššího správního soudu a Doporučení UNHCR správní orgán připomněl, že ne každá diskriminace dosahuje úrovně požadované pro přiznání mezinárodní ochrany. Aby diskriminace naplňovala znaky pronásledování, musejí být jejím výrazem natolik škodlivé předurčující důsledky, jako např. vážné omezení práva zajistit si živobytí nebo práva přístupu k jinak běžně dostupnému vzdělání nebo ke zdravotní péči. K tomu může docházet tam, kde uplatňovaná opatření hospodářské povahy „zcela ničí ekonomickou existenci“ určité náboženské skupiny.

Společensko-ekonomické postavení žadatelky v Kazachstánu průkazně dokládá, že výše zmíněným stupněm diskriminace postižena nemohla být, tudíž ani v souvislosti s praktikováním tzv. čistého islámu se nemohlo jednat o její pronásledování, neboť ve svém životním projevu nebyla žádným způsobem vážně omezena.

V případě žalobkyně se tak podle žalovaného nepodařilo hodnověrně prokázat, že by v souvislosti s náboženským vyznáním mohla být v Kazachstánu vystavena takové míře postihu, že by u ní v jeho důsledku mohlo dojít k vyvolání opodstatněné obavy z pronásledování. Správní orgán přitom nemíní absolutizovat nemožnost jakéhokoliv postupu kazašských bezpečnostních složek či jiných institucí vůči žadatelce. Pouze zdůraznil, že případné jejich zásahy, jak je žadatelka prezentovala, nelze klasifikovat jako akt pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.

Z informací o zemi původu, které měl správní orgán k dispozici, pak vyplynulo, že v Kazachstánu jsou dostupné mechanismy, jak dosáhnout ze strany státních orgánů pomoci v případě potřeby (např. soudní rozhodnutí ve prospěch sufijské komunity a další – viz strana 5 rozhodnutí). Podle Zprávy MZV USA o svobodě vyznání v Kazachstánu za rok 2006 i navzdory legislativním překážkám překonala země ostatní státy bývalého Sovětského svazu ve své podpoře náboženské tolerance a respektování práv náboženských menšin. Stanovisko k aktuální situaci muslimů, kteří se hlásí k „čistému islámu“, poskytuje informace UNHCR, č. j. OAM-569/2006, ze dne 18. 5. 2006, podle které obecně k žádné perzekuci ani nátlaku nedochází, ale existuje tu stálá kontrola ze strany orgánů dbajících na dodržování zákonů.

Jelikož žalobkyně nevyužila v zemi původu dostupných právních mechanismů, které by mohly jí tvrzený protizákonný postup policistů sankcionovat, nemohl ani správní orgán dojít k závěru, že státní orgány chování těchto osob cíleně podporovaly či tolerovaly, a jejich postup proto nesplňuje ani tento základní aspekt definice pronásledování stanovené § 2 odst. 7 zákona o azylu.

Správní orgán nakonec neshledal u žalobkyně ani důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a či § 14b zákona o azylu. Zpráva MZV USA o dodržování lidských práv v Kazachstánu z března 2007 zmiňuje, že zákon zaručuje právo emigrovat a právo vrátit se do vlasti, přičemž vláda tato práva obecně v praxi respektovala. Rovněž Informace MZV ČR č. j. 117038/2007-LP z května 2007 uvádí, že neúspěšným žadatelům o azyl nehrozí v případě návratu postih ze strany státních orgánů. Kazachstán se v současnosti nenachází ve válečném stavu či vnitřním ozbrojeném konfliktu. Žadatelka rovněž neuvedla a ani z jiných okolností nevyplynulo, že by jí v Kazachstánu hrozilo uložení nebo vykonání trestu smrti. Vycestování žalobkyně by rovněž nebylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR. Žadatelka nesplnila ani důvody udělení doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu.

Z žadatelkou předloženého dokumentu, o kterém se vyjadřovala jako o „dopisu z domova“ a který jí měl být doručen po jejím čtyřměsíčním pobytu v ČR, nakonec vyplývá, že je jí doporučováno, aby se dobrovolně vzdala členství v neregistrované náboženské skupině, nebo s ní bude zahájeno správní řízení. Vzhledem k tomu, že je tento dokument ze dne 14. 8. 2006 a je pouhým doporučením, jak má žalobkyně podle platného

zákona jednat, stává se podle žalovaného nejprůkaznějším dokladem, že kazašské státní orgány proti žadatelce v souvislosti s jejím vyznáním doposud nijak zásadně nezasáhly. Dle názoru žalovaného pak nelze ani v budoucnu předpokládat perzekuční postup vůči žadatelce, neboť podle muslimských pravidel se ženy modliteb a jiné veřejné náboženské prezentace nezúčastňují. Žadatelčino podílnictví na činnosti náboženské skupiny tedy nelze předpokládat, čímž i možnost jejího obvinění za podobné jednání se podle žalovaného jeví jako zcela nereálné. Zmíněný dokument proto správní orgán vnímá spíše jako varování, kdy podstatou jeho vydání mohou být i důvody nenáboženské povahy (např. materiální prospěch).

III. Rozsudek krajského soudu

I toto rozhodnutí žalovaného napadla žalobkyně žalobou, kterou Krajský soud v Ostravě zamítl rozsudkem ze dne 16. 2. 2012, č. j. 61 Az 76/2008 – 71. Soud přisvědčil žalovanému, že žalobkyně nesplnila podmínky § 12 písm. a) ani písm. b) zákona o azylu. Z informací o zemi původu vyplývá, že současná situace nezávislých muslimů, kteří se nazývají „praví muslimové“, je taková, že k žádnému nátlaku ani perzekuci nedochází, ale existuje stálá kontrola těchto osob ze strany státních orgánů. Ke kontrolám dochází proto, že jsou tito muslimové podezřelí ze členství v organizaci Hizb-ut-Tahrir, která byla v Kazachstánu zapsána na seznam extremistických organizací. Z informací UNHCR pak vyplývá, že nezávislí muslimové mohou v zásadě svobodně organizovat své bohoslužby na soukromých místech, avšak mohou počítat s tím, že takové místo navštíví policie z výše uvedených důvodů.

Žalovaný proto nepochybil, pokud žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12 neudělil, neboť nelze dovodit, že by žalobkyně byla v souvislosti s praktikováním tzv. „čistého islámu“ pronásledována. Naopak, v tomto svém projevu nebyla žádným způsobem vážně omezena.

Ani soud pak neshledal u žalobkyně důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. V případě žalobkyně podle něj skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu tohoto ustanovení nehrozí. Takové nebezpečí nelze spatřovat v obavách z pronásledování z náboženských důvodů. Byla-li žalobkyně v tomto směru dotčena na svých právech, mohla se domáhat pomoci u příslušných kompetentních orgánů Kazachstánu, což neučinila. Dle názoru krajského soudu si žalovaný opatřil pro své rozhodnutí dostatek podkladů, včetně veškerých dostupných informací o zemi původu žalobkyně. Na takto zjištěný skutkový stav pak aplikoval příslušná zákonná ustanovení.

IV. Kasační stížnost

Proti rozsudku krajského soudu nyní brojí žalobkyně (dále jen stěžovatelka) kasační stížností. Zásadní pochybení krajského soudu, ve kterém spatřuje důvod přijatelnosti kasační stížnosti, jakož i její důvodnost, je nerespektování závazného právního názoru vysloveného ve výše citovaném rozsudku zdejšího soudu sp. zn. 1 Azs 40/2007. V tomto rozsudku poukázal Nejvyšší správní soud na nutnost napravit vady předcházejícího řízení ve třech bodech: a) jde o otázku časové blízkosti, kumulativního působení a intenzity jednotlivých ústrků zažívaných žalobkyní; b) konkretizování podkladů, ze kterých správní

orgán čerpal informaci, že žalobkyně měla možnost domáhat se ochrany u státních orgánů v její zemi původu a c) provedení důkazu listinou předloženou žalobkyní a posouzení jejího vztahu k § 12 a § 14a zákona o azylu a rovněž ve vztahu k zásadě *non refoulment*.

IV. a)

K prvnímu bodu stěžovatelka dále uvedla, že splňuje podmínky § 12 zákona o azylu, neboť má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství. Její pronásledování spočívá v diskriminačním jednání policistů, zaměstnavatele a spoluobčanů. Její příslušnost k čistému islámu není možné interpretovat pouze v rovině možnosti vykonávání náboženských obřadů, jak to učinil správní orgán. Dle Příručky UNHCR mohou v sobě žádosti založené na náboženství zahrnovat jeden nebo více následujících prvků: a) náboženství jako víru, b) náboženství jako identitu a c) náboženství jako způsob života.

Stěžovatelka od počátku řízení uváděla, že pronásledování bylo prováděno jak ze strany policistů, tj. státních orgánů, tak ze strany třetích osob – především jejího zaměstnavatele, jakož i dalších spoluobčanů. Krajský soud podle ní nerespektoval judikaturu Nejvyššího správního soudu a schválil postup žalovaného, který bez dalšího vyloučil soukromé osoby z množiny původců pronásledování či hrozby vážné újmy ve smyslu zákona o azylu a kvalifikační směrnice, které jasně stanoví, že soukromé osoby mohou být původci jak pronásledování, tak nebezpečí vážné újmy ve smyslu zákona o azylu.

Pro naplnění podmínek § 12 zákona o azylu pak postačí prokázat odůvodněný strach z pronásledování. Jelikož problémům začala stěžovatelka čelit již po přijetí islámu, odůvodněně se domnívala, že problémy se budou stupňovat. Ostatně závažnějším problémům a šikaně čelili i ostatní vyznavači čistého islámu a rovněž její bratr. (K uvedenému srov. bod 43 Příručky UNHCR.) Stěžovatelka dále odkázala na body 37, 38 a 40 Příručky UNHCR definující termín „opodstatněné obavy z pronásledování“ s akcentem na subjektivní aspekt tohoto pojmu. Obavy stěžovatelky podporuje i rusky psaný dopis, který jí byl zaslán z domova (viz rovněž zrušovací rozsudek Nejvyššího správního soudu k této listině). Stěžovatelka dále odkázala na zprávu Forum 18, resp. zprávu Human Rights Watch z prosince 2005 podporující její tvrzení o postizích členů náboženských společenství, kteří se scházejí bez registrace.

Žalovaný proto podle stěžovatelky pochybil, neboť se nevypořádal se subjektivním prvkem obavy žalobkyně z pronásledování, ani s možností, že opakované šikanózní chování mohlo u ní na základě kumulativního efektu vyvolat odůvodněné obavy.

IV. b)

K možnosti obrátit se na státní orgány v zemi původu stěžovatelka dále uvedla následující: Správní orgán podle ní prováděl úkony k zajištění podkladů prokazujících postoj kazašských orgánů k otázce svobodného praktikování náboženských úkonů namísto toho, aby zjišťoval schopnost kazašských orgánů zajistit jí ochranu před vydíráním

ze strany policistů, které je přitom nezbytné k plnohodnotnému posouzení naplnění čl. 8 odst. 2 písm. b) Směrnice Rady 2005/85/ES (procedurální směrnice).

Ani směrnice ani předpisy evropského práva, ani zákon o azylu podle jejího názoru nestanoví povinnost žadatele vyčerpat všechny právní prostředky ochrany v zemi původu. Samotná možnost nebo existence právního rámce, podle něhož se lze ochrany domáhat, pak podle ní nemůže predikovat ochranu samotnou. Stěžovatelka odkázala na rozsudky Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 Azs 48/2008 a 6 Azs 235/2004, podle kterých není povinností žadatele prokazovat své pronásledování jinak než vlastní výpovědí; naproti tomu je povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele vyvracejí či zpochybňují. Dále odkázala na Zprávu MZV USA za rok 2006, podle níž bylo dodržování lidských práv v Kazachstánu velice slabé. Zákony přijaté během roku vážně porušovaly zákonnou ochranu před porušováním lidských práv a rozšířily pravomoci moci výkonné ke kontrole nevládního sektoru. Problémy se týkaly korupce v systému vymáhání práva, soudní moci a právního systému, které omezovaly možnost domoci se ochrany v případě porušení svobody náboženství. Rovněž dle informací Freedom House podléhá soudní soustava silnému vlivu moci výkonné pod prezidentovým patronátem. Slouží k hájení zájmu státu a jeho představitelů, nikoli k ochraně zájmů jednotlivců, menšin a slabších článků společnosti.

IV. c)

Stěžovatelkou předložená listina má nakonec význam jak z hlediska posouzení odůvodněného strachu z pronásledování dle § 12, tak v otázce případného udělení doplňkové ochrany. Stěžovatelka nesouhlasí s názorem žalovaného, že tato listina je dokladem toho, že kazašské státní orgány proti ní v souvislosti s jejím vyznáním nijak nezasáhly, a nelze ani předpokládat perzekuční postup v budoucnu, neboť podle muslimských pravidel se ženy veřejné náboženské prezentace nezúčastňují. Projevem náboženského vyznání je podle stěžovatelky i projev soukromý a osoba se může účastnit na činnosti náboženské skupiny i pouhou finanční podporou anebo pouhým členstvím, což dokládá i samotná existence předložené listiny. Tato listina tudíž podle stěžovatelky dokládá nejen její odůvodněný strach z perzekuce, ale také možnost, že se tato bude ještě stupňovat, neboť listina je jistým varováním. Zároveň podle jejího názoru představuje i přímý zásah do jejího práva náboženské svobody ze strany státních orgánů.

Zamítnutí návrhu na udělení doplňkové ochrany je podle stěžovatelky nepřezkoumatelné, neboť ani v rozhodnutí žalovaného, ani v napadeném rozsudku není uvedeno, jakými úvahami se tyto orgány řídily a které důkazy považovali za relevantní a proč. Navíc skutková zjištění a odůvodnění těchto rozhodnutí nejsou vztažena k době, kdy mělo dojít k vycestování stěžovatelky, ale k době, kdy byla žádost o mezinárodní ochranu podávána.

K důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. stěžovatelka odkázala na Zprávu „Religious freedom survey“ Fora 18 dokládající neutěšenou situaci V Kazachstánu v oblasti dodržování lidských práv.

S ohledem na to, že se stěžovatelka vdala za osobu ruské státní příslušnosti, které byla udělena doplňková ochrana, jsou u ní splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu.

Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

V. Posouzení Nejvyšším správním soudem

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. S ohledem na to, že stěžovatelčina kasační stížnost proti původnímu rozhodnutí krajského soudu byla shledána přijatelnou (a jedná se tedy o druhé posouzení stěžovatelčiny žádosti poté, co původní správní a soudní rozhodnutí byla zrušena), a stěžovatelka tvrdí, že v novém rozhodnutí žalovaného, potažmo soudu nebyly respektovány závěry zrušovacího rozsudku, shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost přijatelnou.

Po přezkoumání napadeného rozsudku v rozsahu uplatněných stížních bodů však dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka správně v kasační stížnosti dovozuje, že zdejší soud zavázal žalovaného posoudit v dalším řízení tři okruhy otázek, a to zda konkrétní formy negativních reakcí stěžovatelčina okolí dosáhly jednotlivě či ve svém souhrnu takové intenzity, aby je bylo možné považovat za opatření působící psychický nátlak ve smyslu § 2 odst. 8 zákona o azylu; zda se stěžovatelka mohla domáhat účinné ochrany u státních orgánů v zemi jejího původu; třetí se pak týká pokynu provést důkaz předloženou listinou a posoudit její obsah ve vztahu k zásadě *non refoulment*. Podle názoru Nejvyššího správního soudu se žalovaný ve svém novém rozhodnutí vypořádal se všemi takto nastíněnými okruhy otázek dostatečně důkladně a přesvědčivě.

V. a)

K prvnímu okruhu žalovaný uzavřel, že intenzita ústrků, jimž byla stěžovatelka v zemi původu vystavena, nedosahuje takové míry, která by mohla naplňovat znaky pronásledování. Stěžovatelka byla ekonomicky zajištěna a zcela nezávislá a ve svém životním projevu nebyla žádným způsobem vážně omezena. Příkoří, kterým byla vystavena tak, jak je stěžovatelka prezentovala, proto nelze podle žalovaného klasifikovat jako akt pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.

S tímto názorem se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. Rovněž podle jeho názoru nelze posoudit jednání soukromých či úředních osob v zemi původu popsané stěžovatelkou za natolik závažné a frustrující, aby je bylo možné označit za *„opatření působící psychický nátlak“* ve smyslu zákona o azylu. Nelze totiž podle názoru Nejvyššího správního soudu dovodit, že by tvrzené ústrky v podobě hádky se sousedy, námitek zaměstnavatele proti stěžovatelčinu oděvu, či postupu policejních orgánů vůči stěžovatelce vykazovaly natolik vysokou míru intenzity (o systematičnosti nemluvě), aby mohly *„ve zcela zásadní míře snižovat kvalitu prožívání a brát životní perspektivu“*, resp. vyvolávat u

stěžovatelky *„pocit bezvýchodnosti a beznaděje“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu č. 1066/2007 Sb. NSS).

Byť tedy mohly stěžovatelčiny potíže jistě pro stěžovatelku představovat určitý psychický tlak, nedosahuje tento podle názoru Nejvyššího správního soudu míry vyžadované pro naplnění pojmu pronásledování ve smyslu § 2 odst. 8 zákona o azylu.

V. b)

Rovněž pokud jde o druhý okruh otázek, tj. reálnost poskytnutí účinné ochrany ze strany státních orgánů Kazachstánu, kdyby se jí stěžovatelka byla bývala domáhala, si správní orgán opatřil množství podkladů v podobě zpráv a informací o zemi původu stěžovatelky, ze kterých vyplývá, že takovéto mechanismy zde existují, jakož i že jsou v praxi vcelku úspěšně uplatňovány. Země stěžovatelčina původu je relativně (ve srovnání s ostatními zeměmi bývalého Sovětského svazu) úspěšná v podpoře náboženské tolerance a respektování práv náboženských menšin. Podle stanoviska UNHCR pak k perzekuci ani nátlaku na muslimy, kteří se hlásí k čistému islámu, nedochází, je zde však stálá kontrola ze strany státních orgánů dbajících na dodržování zákonů. Také v tomto ohledu tedy žalovaný respektoval závazný právní názor vyjádřený ve zrušovacím rozsudku Nejvyššího správního soudu a jeho závěry jsou podložené a odůvodněné.

Předkládá-li stěžovatelka nyní jiné zprávy, či jiné pasáže týchž zpráv, s odlišným hodnocením situace v zemi jejího původu, jedná se o obecné informace často bez vztahu ke konkrétní situaci stěžovatelky, které nic nemění na tom, co bylo uvedeno výše pod bodem V. a). Skutečnost, že se stěžovatelka prakticky nepokoušela své potíže v zemi původu jakkoli řešit, spolu s celkovou dobou trvání stěžovatelčiných potíží před jejím příchodem do ČR – cca jeden měsíc od jejího přistoupení na čistý islám – pak podle názoru Nejvyššího správního soudu výrazně oslabuje celkovou důvěryhodnost stěžovatelčiny výpovědi.

V. c)

Správní orgán se nakonec vypořádal také s otázkou důkazu předloženého stěžovatelkou v podobě úřední listiny, ve které je stěžovatelce doporučováno, aby se dobrovolně vzdala členství v neregistrované náboženské skupině, nebo s ní bude zahájeno správní řízení. Pokud jde o požadavek registrace náboženských skupin v Kazachstánu, dospěl Nejvyšší správní soud opakovaně k závěru, že tento není do té míry diskriminační, aby ho bylo možno považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu (srov. rozsudku ze dne 10. 6. 2008, č. j. 8 Azs 23/2008 - 75, ze dne 24. 4. 2008, č. j. 7 Azs 12/2008 - 98).

V tomto kontextu lze odkázat rovněž na *obiter dictum* rozsudku ze dne 21. 5. 2008, č. j. 3 Azs 24/2008 - 73, kde Nejvyšší správní soud uvedl, že si je vědom vnitřního konfliktu zákonných zástupců (v dané věci dosud nezletilého) stěžovatele, pro které je požadavek na státní registraci jejich náboženské komunity nepřijatelný. *„Je zjevné, že v případě stěžovatelovy rodiny tedy dochází k určité vnitřní kolizi mezi normami práva náboženství, které vyznávají, a normami práva světského, které jsou s prvně jmenovanými v*

rozporu, a které proto nejsou ochotni respektovat. K obdobnému konfliktu ovšem dnes může docházet (a nepochybně dochází – srov. nedávný spor o nošení muslimských šátků na francouzských státních školách) kdekoli na světě, evropské státy nevyjímaje. Přesun do jiné země, ve které proběhla odluka státu a církve, tedy podle názoru Nejvyššího správního soudu problém stěžovatele a jeho rodiny neřeší, neboť primární postavení státu ve vztahu k církvím a náboženským společnostem, zpravidla včetně požadavku na jejich registraci, platí i zde.“

V. d)

Na skutečnost, že se stěžovatelka v průběhu řízení před krajským soudem vdala za občana Ruské federace, kterému byla udělena doplňková ochrana, nakonec podle Nejvyššího správního soudu zásada *non refoulment* nedopadá, neboť je zcela bez vztahu k situaci v zemi stěžovatelčina původu. Krajský soud ani Nejvyšší správní soud proto není povinen k této okolnosti při svém rozhodování přihlížet.

VI. Závěr

Na základě všeho, co bylo uvedeno výše, Nejvyšší správní soud uzavírá, že správní orgán respektoval závazný právní názor vyslovený v rozsudku zdejšího soudu sp. zn. 1 Azs 40/2007 a se všemi otázkami v tomto rozsudku nastíněnými se dostatečným způsobem v novém rozhodnutí vypořádal. Ani krajskému soudu proto není čeho vytknout, pokud žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl jako nedůvodnou. Napadený rozsudek tedy netrpí vadou podle § 103 dost. 1 písm. a) ani b) s. ř. s., a Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

VII. Náklady řízení

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Ustanovené zástupkyni stěžovatelky náleží v souladu s § 11 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za jeden úkon právní služby učiněný v řízení o kasační stížnosti ve výši 2.100 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 300 Kč podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky, celkem tedy 2.400 Kč. Protože je ustanovená advokátka plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 7 s. ř. s.). Částka daně z přidané hodnoty vypočtená dle § 37 odst. 1 a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb. činí 480 Kč. Ustanovené zástupkyni se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 2.880 Kč. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení stěžovatelky nese dle ust. § 60 odst. 4 s. ř. s. stát.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 2. srpna 2012

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu